

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ»

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

_____ Պատմության _____
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ֆ.Վ.Մովսիսյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 2

« 13 » սեպտեմբերի, 2023 թ.

Պ/Մ-013 ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 022201.00.7 - Պատմություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 022201.01.7- Պատմություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մագիստր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ պատմության

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/ կիսամյակ առկա 1-ին կուրս, 1-ին կիսամյակ

Դասախոս Արմեն Մարուքյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե mararm@mail.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում.

«Ցեղասպանությունների պատմություն» դասընթացը կարևորվում է պատմության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 022201.01.7 - պատմություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

1. «Ցեղասպանությունների պատմություն» առարկայի նպատակն է «Պատմություն» մասնագիտությամբ սովորող մագիստրոսներին համակողմանի գիտելիքներ փոխանցել ցեղասպանության հանցագործության միջազգային իրավական բնորոշման, տարբեր խմբերի նկատմամբ այդ հանցագործության իրագործման առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Դասընթացի շրջանակներում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում հանցավոր վարչակարգերի կողմից ցեղասպանության քաղաքականության իրականացման պատճառների և նախադրյալների ներկայացման վրա: Մագիստրոսական ծրագրով սովորողների համար առարկայի դասավանդումը սկսվում է Հայոց ցեղասպանության օրինակով ցեղասպանության հանցավոր քաղաքականության պատճառների, շարժառիթների ու նախապատրաստական փուլի ներկայացմամբ, ինչից հետո սովորողներին ներկայացվում են Օսմանյան կայսրությունում հայ ժողովրդի նկատմամբ իրականացված ցեղասպանության ընթացքը, մեխանիզմները, իրենց հայրենիքում հայերի բնաջնջման մեթոդները և վերջապես հայ ժողովրդի համար այդ հանցագործության ծանր հետևանքները: Հաջորդ բաժնում սովորողներին ներկայացված են 20-րդ դարի երկրորդ կեսին և 21-րդ դարի սկզբին տարբեր երկրներում այլ խմբերի նկատմամբ կատարված ցեղասպանությունների օրինակներ: Ուսումնառության ընթացքում խորացվում և զարգացվում են ցեղասպանության տարբեր օրինակների առանձնահատկությունների բացահայտման ուղղությամբ մագիստրանտների գիտելիքներն ու հմտությունները:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Ցեղասպանությունների պատմություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների տեսական գիտելիքների, կարողությունների ու հմտությունների առկայությունը հայոց և համաշխարհային պատմության նոր և նորագույն շրջանի վերաբերյալ, գիտելիքներ Հայոց ցեղասպանության և հայկական հարցի պատմության վերաբերյալ:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունքները

«Ցեղասպանությունների պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքները.

Ցեղասպանությունների պատմություն առարկայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողները պետք է.

1. Իմանան ցեղասպանությունների պատմությունը, առանձնահատկությունները, նպատակները, կիրառման եղանակները, բնույթը, «Ցեղասպանություն» հասկացությունն ըստ միջազգային իրավունքի, Ցեղասպանագիտությունը որպես հասարակագիտության նոր ուղղություն,
2. Կարողանան ուսումնասիրել ցեղասպանությունների նպատակների հետաքննման և դատապարտման ռազմավարությունն աշխարհում,
3. Կարողանան հասկանալ դիտավորության հանգամանքը ցեղասպանության համապարփակ հայեցակարգում,
4. Տիրապետեն ցեղասպանությունների նպատակների հետաքննման և դատապարտման ռազմավարությունն աշխարհում,
5. Տիրապետեն առարկայի հետազոտման մեթոդներին, ըմբռնեն առարկայի իրացման կառուցակարգերը, կարողանան որոշ տեսական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Առարկայի ուսումնասիրության արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի հետևյալ կոմպետենցիաներին:

ա) Գործիքային կոմպետենցիաներ

- վերլուծության և համադրության կարողություն
- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում)
- հայոց պատմության վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում
- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն
- համակարգչային տարրական հմտություններ
- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում)
- որոշումներ կայացնելու կարողություն

բ) Միջանձնային կոմպետենցիաներ

քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն

- միջանձնային գործնական հմտություններ
- թիմային աշխատանքի կարողություն
- միջմշակութային տարբերությունները և բազմազանությունները ընկալելու կարողություն
- բարոյական պատասխանատվության կարողություն

- միջմշակութային տարբերությունները ճանաչելու կարողություն

զ) Համակարգային կոմպետենցիաներ` ՀԳԿ

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն
- հետազոտական կարողություն
- ուսումնառության կարողություն
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն
- որակը վերահսկելու կարողություն

դ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ ԱԿ

• *Առարկայական իմացության*

- տրամաբանական մտածողության օրենքների օգտագործման ունակություն
- գիտական նոր գիտելիքների ձեռքբերման ունակություն
- հիմնական մեթոդները օգտագործելու, գիտության մեջ մոդելավորման, տեսական և գիտափորձական հետազոտության մեթոդները կիրառելու պատրաստվածություն
- մասնագիտական գործունեության մեջ համակարգչային, տեղեկատվական և հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների զարգացման ժամանակակից միտումները հաշվի առնելու ունակություն
- մասնագիտական գործունեության ոլորտում տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության, համակարգման և օգտագործման պատրաստվածություն

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների.

«Ցեղասպանությունների պատմություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել իր մասնագիտական գործունեության ընթացքում, դպրոցում, արհիվում, թանգարանում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և պատմության ուսումնասիրման բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ/150 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	42	
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	18	
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	90	
Ընդամենը	150	
Ստուգման ձևը քննություն	Քննություն	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք:

9.Ուսումնառության մեթոդներն են մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների¹.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	ՄԱԿ-ի 1948 թ. Ցեղասպանության մասին կոնվենցիայի ընդունումը և միջազգային իրավունքում այդ հանցագործության ամրագրումը	4	2			6
2.	Հայոց ցեղասպանության գաղափարական նախապատրաստումը, թուրքական կեղծ «հիմնավորումները» և իրական պատճառներն ու շարժառիթները	4	2			6
3.	Հայոց ցեղասպանության նախապատրաստական փուլը	4	2			8
4.	Հայոց ցեղասպանության իրականացման փուլերը	4	2			8
5.	Հույների զանգվածային կոտորածներն ու տեղահանությունները Օսմանյան կայսրությունում	4	1			8
6.	Ասորիների զանգվածային սպանությունները Օսմանյան կայսրությունում	4	1			8
7.	Երկրորդ աշխարհամարտի ընթացքում իրականացված Հոլոքոսթը	4	1			14
8.	Կամբոջայում 1975-1979 թթ. իրականացված ցեղասպանությունը	2	1			8
9.	Սրբերենիցայի ցեղասպանությունը նակին Հարավսլավիայում	2	1			6
10.	Ադրբեջանի կողմից հայ բնակչության նկատմամբ 1988-1992 թթ. իրականացրած ցեղասպանական քաղաքականությունը	2	1			6
11.	Ռուանդայում 1994 թ. կատարված ցեղասպանությունը	2	1			6
12.	Դարձուրի ցեղասպանությունը	2	1			

¹ Նման է օրացուցային պլանին

13.	Իրաքի Սինջար նահանգում եզդիների ցեղասպանությունը	2	1			6
14.	Ցեղասպանության հանցագործության սահմանմանը չհամապատասխանող հանցագործությունների օրինակներ	2	1			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		42	18			90

1.4. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

Պարտադիր գրականություն

9. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Արաբյան Ի., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը,	Երևան, 1996թ
2.	Մարության Ա., Հայոց ցեղասպանության գործով միջազգային դատարան դիմելու հիմքերն ու հնարավորությունները,	Երևան, 2014թ.
3	Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում. հայկական ցեղասպանությունը միջազգային ատյանների առջև	Երևան, 2003 թ.
4	Սողոմոն Թեհլերյանի դատավարությունը, Երևան,	1998
5.	Բարդակչյան Կ.Պ., Հիտլերը և հայերի ցեղասպանությունը,	Երևան, 1991
6.	Դաշնակցական կառավարության դոկումենտներից. Ա. Ահարոնյանի զեկույց-նամակները՝ Ալ. Մարտունու առաջաբանով	1922
7.	Լազեան Գ., Հայաստան և Հայ դատը – հայ և ռուս հարաբերությունների լույսին տակ	1991
8	Լազեան Գ., Հայաստանի Հանրապետության ծագումն ու զարգացումը	1972

9	Հունական արխիվային փաստաթղթեր հայ-հունական հարաբերությունների մասին առաջին հանրապետության շրջանում՝ 1918-20թթ.	1998
10	Հայաստանը միջազգային դիվանագիտության և խորհրդային արտաքին քաղաքականության փաստաթղթերում (1928-1923թթ.),	2000
11	Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920թթ.: (Քաղաքական պատմություն), Փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածու,	2000
12	Նախիջևան-Շարուրը 1918-21թթ.: Փաստաթղթեր և նյութեր	1993
Լրացուցիչ գրականություն (ԼԳ)		
1.	Армянский вопрос на Лозаннской конференции, извлечения из протоколов,	Тифлис, 1926.
2.	Нагорный Карабах в 1918-1923гг. Сборник документов и материалов,	Ереван, 1992.
3	Кемаль М., Путь новой Турции, т. 3,	М., 1934.
4	Աղայան Ծ., Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությունից,	Երևան, 1976:
5	Լեո, Անցյալից,	Թիֆլիս, 1925:
6	Կիրակոսյան Ջ., Բուրժուական դիվանագիտությունը և Հայաստանը,	Երևան, 1980:
7	Հարությունյան Ա., Թուրքական ինտերվենցիան Անդրկովկաս և ինքնապաշտպանական կռիվները,	Երևան, 1984:
8	Սարգսյան Կ., Դարավոր գործարք: Հայաստան, Ռուսաստան, Թուրքիա,	Երևան, 1995:
9.	Միմոնյան Հր., Թուրք ազգային բուրժուազիայի գաղափարախոսությունը և քաղաքականությունը,	Երևան, 1986:
10.	Եսայան Ա., «Հայկական հարցը և միջազգային դիվանագիտությունը,	Եր., 1965:
11	Արզումանյան Մ., Արհավիրքից վերածնունդ,	Երևան, 1973:
13	Ավետիսյան Հ., Հայկական հարցը 1918 թվականին,	Երևան, 1997:
14	Պողոսյան Ս.Կ., Հայոց ցեղասպանության պատմություն, 1-3 հատ.,	Երևան, 2008,
15	Կիրակոսյան Ջ. Սահակյան Ռ., Սան-Ռեմոյի կոնֆերանսը և Հայաստանը, ԲՀԱ, թ. 3	1972
16	Սարգսյան Ե., Քեմալականների 1920-1921թթ. արշավանքը Անդրկովկաս և 1921թ. մարտի 16-ի մոսկովյան պայմանագիրը, ԼՀԳ, թ.1	1992

17	Марутян А. Финансовая компенсация Германии еврейству (начало, процесс, современное положение), Проблемы правовых требований западных армян (международная научно-практическая конференция), Кипр-Никосия, 18-19 апреля 2008, Сборник научных докладов,	М., 2008.
18	Барсегов Ю., Геноцид армян – преступление против человечества.	Ереван, 1990г.
19	Дадрян В., Обзор материалов военного трибунала по обвинению в геноциде армян,	М., 1997г.
20	Полтарак А.И., Нюрнбергский процесс (основные правовые проблемы),	М., 1996г.
21	Решетов Ю. А. Борьба международными преступности против мира и безопасности.	М., 1983г.
22	Ромашкин П.С. Преступления против мира и человечеств.	М., 1967г.
23	Авакян А. Геноцид 1915г. Механизмы принятия и исполнения решений,	Ер., 1999.
24	Барсегов Ю. Г. Геноцид армян. Ответственность Турции и обязательства мирового сообщества, т. 2, ч. 1,	М., 2004.
25	Барсегов Ю. Турецкая доктрина международного права на службе политики геноцида (о концепции члена «комиссии примирения» Гюндюз Актана),	М., 2002.
26	Васильев А.С., Хуту против тутси: досье на национальный конфликт,	М. 2003.
27	Гуськова Е., Вооруженные конфликты на территории бывшей Югославии,	М., 2004.
28	Клокова Г.В., История Холокоста на территории СССР в годы Великой Отечественной войны,	М., 1995.
29	Нюрнбергский процесс. Сборник материалов в 8-ми томах. Под общей редакцией А.М. Рекункова,	М., 1987.
30	Γααίανυί Γ. Άαίποδα αδιύι ά είίτοαίτοδαεиίίε ηένδαία ααίίποδαίείεαεε, (ία αδι. үс.),	Άδ., 2002.
31	Γδααα ÷αείααεα. Νάίδίεε ίαααόίαδιαίίυό αίαίάίδιá, ð. 1, ÷.2, Οίεααδπαεиίύá αίαίάίðu Πΐ,	Ίύρ-Είίðε ε Αεαίάαα, 1994.
32	АбдуЛлах ибн Абд аль-Мухсин ат-Турки (пер. на русский В. Нирша),	М., 2008.
33	Бектимирова Н. Н., Дементьев Ю. П., Кобелев Е. В. Новейшая история Кампучии,	М., ГРВЛ. 1989.
34	Бюсселен Т., Правда и полуправда о конфликте, http://left.ru/2007/11/busselen163.phtml	
35	Берг И.С., ФРГ — Судан: взгляд сквозь призму Дарфура, http://arabinform.com	
36	В Боснии вспоминают жертв расправы в Сребренице http://www.bbc.co.uk/russian/international/	

37	Васильев Л.С., История Востока XIX в.,	М., 2003.
38	Вернадский В.В, Конфликтология,	М. 2005.
39	Вибе Ф.К., Германия и еврейская проблема,	М., 1954.
40	Взгляд- деловая газета, История Конфликта в Дарфуре,/электронная версия/, http://www.vz.ru/information/2009/3/5/262498.html	
41	Вртанесян К., Палян А., Акты геноцида в истории человечества, Геноцид в Руанде http://www.genocide.ru/lib/genocides/rwanda.htm	
42	Вртанесян К., Палян А., Акты геноцида в истории человечества, Геноцид африканского населения в Дарфуре, http://www.genocide.ru/lib/genocides/darfur.htm	
43	Галкин А.А., Германский фашизм,	М.,1989.
44	Гарибджанян Г.Б., Геноцид армян перед судом истории,	Ер., 1995.
45	Джонсон П., Популярная история евреев,	М., 2001.
46	Доклад о Сребренице обвиняет миротворцев, http://news.bbc.co.uk	
47	Доклад генерального секретаря ООН Бутрос Гали о ситуации в Боснии и Герцеговине	
48	Дубнов С.М., Краткая история евреев,	Ростов-на-Дону, 2000.
49	Евсеев В., История Руанды,	М., 1974.
50	История Руанды, http://www.stranz.ru/str/186-rua/1142-ruah.html	
51	Карпушина В., Народы Руанда-Урунди под «опекой» бельгийских колонизаторов,	М., 1960.
52	Карпушина В.Я., Руанда/электронная версия/ http://bse.sci-lib.com/article097898.html	
53	Кохави Е., Арад И., Холокост. Сопротивление. Возрождение,	М., 2000.
54	Лангталер В., Дежа-вю в Дарфуре http://left.ru/2004/15/langtaler114.html	
55	Магнумов Д., Геноцид в Руанде 1994 года, http://cripo.info/index.php?sect_id=14&aid=69980	

56	Маначинский А., Югославия-приговор вынесен,	Киев, 2007.
57	Матосян Т. Геноцид армян и холокост евреев. Попытка сравнения, (на арм. яз),	Ер., 2005.
58	Мезяев А., Сребреница-1995: геноцид или подлог с далеко идущими целями?	М., 2009.
59	Мельников Д., Черная Л., Тайны гестапо. Империя смерти,	М., 2000.
60	Мяло К.Г, Россия и последние войны XX века,	М., 2009.
61	ООН, Дарфур Юнамид, Справочная информация, http://www.un.org	
62	Официальный сайт посольства Российской Федерации в Республике Судан // http://www.sudan.mid.ru/sudan.html	
63	Островский Я.А., Практика Международного уголовного суда трибунала по Руанде – преступление геноцида М. 2006.	
64	Осуждение геноцида армян международными организациями (1984–1987), сост. и автор предисловия Барсегян Л.А., Ер., 1999.	
65	Петровская Ю., Споры о Сребренице не закончены и через 15 лет, http://www.chaskor.ru	
66	Петровская Ю., Сребреница- самое ужасное преступление, http:// www.lenta.com .	
67	Пумпянский А., Резня хуту тутси: геноциду в Руанде - 15 лет. http://www.novayagazeta.ru/data/2007/17/23.html 12.03.2007	
68	Родригес А.М., Новейшая история стран Азии и Африки 1945-2000 г., М, 2001.	
69	Таллерова А., Ресурсы Африки , http://newsreaders.ru	
70	Тутси против хуту: история конфликта. // dic.academic.ru/dic.nsf/enc_geo/4151/Руанда	
71	Филатов Г.С., Фашизм и антидемократические режимы в Европе, М., 1981.	
72	Черни И. В. Подход к более широкому определению геноцида: правовое понятие соучастия в геноциде и геноцид как следствие загрязнения и разрушения природной среды, Материалы I Московского Международного Симпозиума «Геноцид – преступление против человечества»,	М., 1997.
73	Юрченко В.П., О положении в западных провинциях Судана,	М., 2008.

74	Cambodia and the Khmer People's Revolutionary Party (KPRP), Appendix B - Major Political and Military Organizations.	
75	Kenneth Conboy, Kenneth Bowra. The NVA and Viet Cong. — (Elite, № 38).	London: Osprey Publishing, 1991.
76	Medical News, Ужасающие последствия для здоровья миллионов людей в Дарфуре, http://www.news-medical.net/news/2004/06/03/6/Russian.aspx	

10. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

10.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն
1.	ՄԱԿ-ի 1948 թ. Ցեղասպանության մասին կոնվենցիայի ընդունումը և միջազգային իրավունքում այդ հանցագործության ամրագրումը	ՄԱԿ-ի 1948 թ. Ցեղասպանության մասին կոնվենցիայի ընդունումը և միջազգային իրավունքում այդ հանցագործության ամրագրումը և միջազգային իրավունքում այդ հանցագործության ամրագրումը	4	Արաբյան Ի., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը, Երևան, 1996թ 2. Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում հայկական ցեղասպանությունը միջազգային ատյանների առջև, Երևան, 2003թ.: Սողոմոն Թեհլերյանի դատավարությունը, Երևան, 1998: Բարդակչյան Կ.Պ., Հիտլերը և հայերի ցեղասպանությունը, Երևան, 1991: Արմեն Մարության, Հայոց ցեղասպանության գործով միջազգային դատարան դիմելու հիմքերն ու հնարավորությունները, Երևան, 2014թ.Իրանն այսօր
2.	Հայոց ցեղասպանության գաղափարական նախապատրաստումը Օսմանյան կայսրությունում	Հայոց ցեղասպանության գաղափարական նախապատրաստումը, Հայոց ցեղասպանության իրականացման սոցիալ-տնտեսական, քաղաքական, կրոնական ու էթնիկ	4	Արաբյան Ի., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը, Երևան, 1996թ 2. Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում հայկական ցեղասպանությունը միջազգային ատյանների առջև, Երևան, 2003թ.: Սողոմոն Թեհլերյանի դատավարությունը, Երևան, 1998: Բարդակչյան Կ.Պ., Հիտլերը և հայերի ցեղասպանությունը, Երևան,

		նախադրյալները, թուրքական կեղծ «հիմնավորումները» և իրական պատճառներն ու շարժառիթները		1991:Մարության Ա., Հայոց ցեղասպանության գործով միջազգային դատարան դիմելու հիմքերն ու հնարավորությունները, Երևան, 2014թ. Իրանն այսօր
3.	Հայոց ցեղասպանության նախապատրաստական փուլը	Հայոց ցեղասպանության նախապատրաստական փուլը	4	Արաբյան Բ., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը, Երևան, 1996թ 2. Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում հայկական ցեղասպանությունը միջազգային աստիճանների առջև, Երևան, 2003թ.: Մողոմոն Թեհլերյանի դատավարությունը, Երևան, 1998: Բարդակչյան Կ.Պ., Հիտլերը և հայերի ցեղասպանությունը, Երևան, 1991:Մարության Ա., Հայոց ցեղասպանության գործով միջազգային դատարան դիմելու հիմքերն ու հնարավորությունները, Երևան, 2014թ. Իրանն այսօր
4.	Հայոց ցեղասպանության իրականացման փուլերը	ա. Հայ տղամարդկանց զորակոչն և ոչնչացումը օսմանյան բանակում, հայերի զինաթափումը, բ. Հայ մտավորականության ձերբակալությունը, արտոն ու ոչնչացումը, գ. Հայերի բռնի տեղահանություններն ու նրանց ունեցվածքի բռնագրավումը դ. Հայերի «մահվան քարավանների» մնացորդների ոչնչացումը Միրիայի և Միջագետքի համակենտրոնացման ճամբարներում, ե. «Մշակութային եղեռնի» իրագործումը հայկական քաղաքակրթական արժեքների նկատմամբ և ժխտողականությունը որպես ցեղասպանության քաղաքականության շարունակություն	4	Արաբյան Բ., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը, Երևան, 1996թ 2. Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում հայկական ցեղասպանությունը միջազգային աստիճանների առջև, Երևան, 2003թ.: Մողոմոն Թեհլերյանի դատավարությունը, Երևան, 1998: Բարդակչյան Կ.Պ., Հիտլերը և հայերի ցեղասպանությունը, Երևան, 1991:Մարության Ա., Հայոց ցեղասպանության գործով միջազգային դատարան դիմելու հիմքերն ու հնարավորությունները, Երևան, 2014թ. Իրանն այսօր
5.	Հույների զանգվածային կոտորածներն ու տեղահանությունները	Հույների զանգվածային կոտորածներն ու տեղահանությունները	4	Решетов Ю. А. Борьба международными преступности против мира и безопасности. М., 1983г. Ромашкин П.С. Преступления против мира и человечеств. М., 1967г.

	Օսմանյան կայսրությունում	Օսմանյան կայսրությունում		Авакян А. Геноцид 1915г. Механизмы принятия и исполнения решений, Ер., 1999.
6.	Ասորիների զանգվածային սպանությունները Օսմանյան կայսրությունում	Ասորիների զանգվածային սպանությունները Օսմանյան կայսրությունում	4	Решетов Ю. А. Борьба международными преступности против мира и безопасности. М., 1983г. Ромашкин П.С. Преступления против мира и человечеств. М., 1967г. Авакян А. Геноцид 1915г. Механизмы принятия и исполнения решений, Ер., 1999.
7.	Երկրորդ աշխարհամարտի ընթացքում իրականացված չոլոքոսթը	Երկրորդ աշխարհամարտի ընթացքում իրականացված չոլոքոսթը, հրեաների, սլավոնական ժողովուրդների և գնչուների ցեղասպանությունը	4	Вибе Ф.К., Германия и еврейская проблема, М., 1954. Галкин А.А., Германский фашизм, М.,1989. Дубнов С.М., Краткая история евреев, Ростов-на-Дону, 2000. Джонсон П., Популярная история евреев, М., 2001. Клокова Г.В., История Холокоста на территории СССР в годы Великой Отечественной войны, М.,1995 Кохави Е., Арад И., Холокост. Сопrotивление. Возрождение, М., 2000. Мельников Д., Черная Л., Тайны гестапо. Империя смерти, М., 2000. Нюрнбергский процесс. Сборник материалов в 8-ми томах. Под общей редакцией А.М. Рекункова, М., 1987. Филатов Г.С., Фашизм и антидемократические режимы в Европе, М., 1981.
8,	Կամբոջայում 1975-1979 թթ. իրականացված ցեղասպանությունը	Կամբոջայում 1975-1979 թթ. իրականացված ցեղասպանությունը	2	Cambodia and the Khmer People's Revolutionary Party (KPRP), Appendix B - Major Political and Military Organizations.Kenneth Conboy, Kenneth Bowra. The NVA and Viet Cong. — London: Osprey Publishing, 1991. (Elite, № 38).Бектимирова Н. Н., Дементьев Ю. П., Кобелев Е. В. Новейшая история Кампучии. М., ГРВЛ. 1989.
9.	Սրբբերնիցայի ցեղասպանությունը նախկին Հարավսլավիայում	Նախկին Հարավսլավիայում կատարված էթնիկ զտումներն ու զանգվածային կոտորածները: Սրբբերնիցայում կատարված հանցագործությունը:	2	В Боснии вспоминают жертв расправы в Сребренице http://www.bbc.co.uk/russian/international/ Гуськова Е., Вооруженные конфликты на территории бывшей Югославии, М., 2004. Доклад о Сребренице обвиняет миротворцев, http://news.bbc.co.uk Доклад генерального секретаря ООН Бутрос Гали о ситуации в Боснии и Герцеговине Маначинский А., Югославия-приговор вынесен, Киев, 2007. Мезяев А., Сребреница-1995: геноцид или подлог с далеко идущими целями? М., 2009. Мяло К.Г, Россия и последние войны XX века, М.2009

				Петровская Ю., Споры о Сребренице не закончены и через 15 лет, http://www.chaskor.ru Петровская Ю., Сребреница- самое ужасное преступление, http://www.lenta.com .
10.	Ադրբեջանի կողմից հայ բնակչության նկատմամբ 1988-1992 թթ. իրականացրած ցեղասպանական քաղաքականությունը	Ադրբեջանի կողմից հայ բնակչության նկատմամբ 1988-1992 թթ. իրականացրած ցեղասպանական քաղաքականությունը, Սումգայիթի, Կիրովաբադի (Գանձակի), Բաքվի և Մարաղայի հայերի զանգվածային կոտորածները	2	<u>Ադրբեջանում հայերի նկատմամբ իրականացված վայրագությունների դեպքերի առթիվ քննված քրեական գործի նյութերը</u> <u>Սումգայիթի Հայոց ցեղասպանության ժամանակ գոհվածների ցուցակները՝ ըստ ԽՍՀՄ դատախազության</u> <u>Սովորական ցեղասպանություն. Սումգայիթ, 1988, փետրվար:</u> Лидия Графова. "Без покаяния. Свобода убивать была провозглашена три года назад в Сумгаите". "Демократическая Россия" от 22 марта 1991 года О. Кулиш, Д. Меликов. "Черным семенам не прорасти". "Социалистическая индустрия", 27 марта 1988 г. Виктор Кривошусков, Мятезный Карабах. Издание второе, дополненное. – М.: Голос-Пресс, 2007 г. А.Мелик-Шахназаров. Факты против лжи. Москва. Волшебный фонарь, 2009. – С. 263 Ирина Мосесова «Армяне Баку: бытие и исход». Ереван «Айастан». 1998 "Conflict in the Soviet Union: Black January in Azerbaidzhan", by Robert Kushen, 1991, Thomas de Waal, (2003). Black Garden: Armenia and Azerbaijan Through Peace and War. New York: New York University Press. ISBN 9780814719459 . Kaufman, Stuart J. (2001). Modern Hatreds: The Symbolic Politics of Ethnic War. Ithaca: Cornell University Press. ISBN 0-8014-8736-6 .
11.	Ռուանդայում 1994 թ. կատարված ցեղասպանությունը	Թուրսի խմբի նկատմամբ Ռուանդայում 1994 թ. կատարված ցեղասպանությունը	2	Васильев А.С., Хуту против тутси: досье на национальный конфликт, М. 2003. Вртанесян К., Палян А., Акты геноцида в истории человечества, Геноцид в Руанде http://www.genocide.ru/lib/genocides/rwanda.htm Евсеев В., История Руанды, М., 1974. История Руанды, http://www.stranz.ru/str/186-rua/1142-ruah.html Карпушина В., Народы Руанда-Урунди под «опекой» бельгийских колонизаторов, М., 1960. Карпушина В.Я., Руанда/электронная версия/ http://bse.sci-lib.com/article097898.html

				<p>Островский Я.А., Практика Международного уголовного суда трибунала по Руанде – преступление геноцида М. 2006.</p> <p>Пумпянский А., Резня хуту тутси: геноциду в Руанде - 15 лет. Новая газета / электронная версия/</p> <p>Родригес А.М., Новейшая история стран Азии и Африки 1945-2000 г., М, 2001.</p>
12.	Դարձուրի ցեղասպանությունը	Սուդանի Դարձուր նահանգում սևամորթ աֆրիկացիների ցեղասպանությունը	2	<p>АбдуЛлах ибн Абд аль-Мухсин ат-Турки (пер. на русский В. Нирша), М., 2008.</p> <p>Берг И.С., ФРГ — Судан: взгляд сквозь призму Дарфура, http://arabinform.com</p> <p>Бюсселен Т., Правда и полуправда о конфликте, http://left.ru/2007/11/busselen163.phtml</p> <p>Васильев Л.С., История Востока XIX в., М., 2003.</p> <p>Вернадский В.В, Конфликтология, М. 2005.</p> <p>Взгляд- деловая газета, История Конфликта в Дарфуре, электронная версия/, http://www.vz.ru/information/2009/3/5/262498.html</p> <p>Вртанесян К., Палян А., Акты геноцида в истории человечества, Геноцид африканского населения в Дарфуре, http://www.genocide.ru/lib/genocides/darfur.htm</p> <p>Лангталер В., Дежа-вю в Дарфуре http://left.ru/2004/15/langtaler114.html</p> <p>ООН, Дарфур Юнамид, Справочная информация, http://www.un.org</p> <p>Официальный сайт посольства Российской Федерации в Республике Судан // http://www.sudan.mid.ru/sudan.html</p> <p>Таллерова А., Ресурсы Африки, http://newsreaders.ru</p> <p>Юрченко В.П., О положении в западных провинциях Судана, М., 2008.</p> <p>http://www.newsru.com/world/22oct2014/ungenocide.html</p> <p><u>Рустам Рзгоян, Геноцид езидов в Шангале - https://regnum.ru/news/1948259.html</u></p> <p><u>Трагедия в Шангале: кто есть кто</u></p>
13	Իրաքի Սինջար նահանգում եզդիների ցեղասպանությունը	«Իսլամական պետություն» ահաբեկչական խմբավորման կողմից Իրաքի Սինջար նահանգում եզդիների ցեղասպանությունը 2014թ. օգոստոսին	2	<p><u>Трагедия в Шангале: кто есть кто</u></p>
14	Ցեղասպանության հանցագործության սահմանմանը չհամապատասխանող	Կատինի անտառում լեհ զինվորականների գնդակահարություններ, Ուկրաինայի «Գոլդոմոր»	2	<p>Тутси против хуту: история конфликта. //dic.academic.ru/dic.nsf/enc_geo/4151/Руанда</p> <p>Филатов Г.С., Фашизм и антидемократические режимы в Европе, М., 1981.</p>

	հանցագործությունների օրինակներ			<p>Черни И. В. Подход к более широкому определению геноцида: правовое понятие соучастия в геноциде и геноцид как следствие загрязнения и разрушения природной среды, Материалы I Московского Международного Симпозиума «Геноцид – преступление против человечества», М., 1997.</p> <p>Andreopoulos George J., ed. (1994): <i>Genocide: Conceptual and Historical Dimensions</i>: University of Pennsylvania Press: ISBN 0-8122-3249-6</p> <p>Ball, P., P. Kobrak, and H. Spierer (1999). <i>State Violence in Guatemala, 1960–1996: A Quantitative Reflection</i>. Washington, D.C.: American Association for the Advancement of Science.</p> <p>Chalk Frank; Kurt Jonassohn (1990): <i>The History and Sociology of Genocide: Analyses and Case Studies</i>: Yale University Press: ISBN 0-300-04446-1</p>

10.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն
-----	------	-----------------------	-----------	--------------	---------------

<p>ՄԱԿ-ի 1948 թ. Ցեղասպանության մասին կոնվենցիայի ընդունումը և միջազգային իրավունքում այդ հանցագործության ամրագրումը</p>	<p>Ցեղասպանության տեսության ստեղծման հետագա զարգացումները, ՄԱԿ-ի 1948թ. դեկտեմբերի 9-ի «Ցեղասպանության հանցագործության կանխարգելման և դրա համար պատժի մասին կոնվենցիան»</p>	<p>2</p>	<p>բանավոր</p>	<p>Արաբյան Ի., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը, Երևան, 1996թ 2. Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում հայկական ցեղասպանությունը միջազգային ատյանների առջև, Երևան, 2003թ.: Սողոմոն Թեղեբյանի դատավարությունը, Երևան, 1998: Բարդակչյան Կ.Պ., Հիտլերը և հայերի ցեղասպանությունը, Երևան, 1991: Արմեն Մարուքյան, Հայոց ցեղասպանության գործով միջազգային դատարան դիմելու հիմքերն ու հնարավորությունները, Երևան, 2014թ.Իրանն այսօր</p>
<p>Քրիստոնյաների ցեղասպանությունն Օսմանյան կայսրությունում 1915-23 թթ. Հայերի, Պոնտոսի հույների, ասորիների ցեղասպանությունը</p>	<p>Ցեղասպանությունների ընդհանրություններն ու առանձնահատկությունները (Հոլոքոստ, Հայոց Մեծ եղեռն, Վիկտիմիզացիա, Արմենոցիդ և այլն)</p>	<p>2</p>	<p>բանավոր</p>	<p>Արաբյան Ի., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը, Երևան, 1996թ 2. Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում հայկական ցեղասպանությունը միջազգային ատյանների առջև, Երևան, 2003թ.: Սողոմոն Թեղեբյանի դատավարությունը, Երևան, 1998: Բարդակչյան Կ.Պ., Հիտլերը և հայերի ցեղասպանությունը, Երևան, 1991:Մարուքյան Ա., Հայոց ցեղասպանության գործով միջազգային դատարան դիմելու հիմքերն ու հնարավորությունները, Երևան, 2014թ. Իրանն այսօր</p>
<p>Հրեաների հոլոքոսթը և գնչուների ցեղասպանությունը Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին</p>	<p>Ցեղասպանությունը էթնիկ և ազգային ինքնությունների փոխակերպումների համատեքստում</p>	<p>2</p>	<p>բանավոր</p>	<p>Вибге Ф.К., Германия и еврейская проблема, М., 1954. Галкин А.А., Германский фашизм, М.,1989. Дубнов С.М., Краткая история евреев, Ростов-на-Дону, 2000. Джонсон П., Популярная история евреев, М., 2001. Клокова Г.В., История Холокоста на территории СССР в годы Великой Отечественной войны, М.,1995 Кохави Е., Арад И., Холокост. Сопротивление. Возрождение, М., 2000. Мельников Д., Черная Л., Тайны гестапо. Империя смерти, М., 2000. Нюрнбергский процесс. Сборник материалов в 8-ми тонах. Под общей редакцией А.М. Рекункова, М., 1987. Филатов Г.С., Фашизм и антидемократические режимы в Европе, М., 1981.</p>
<p>1975-1979 թթ. ցեղասպանությունը Կամբոջայում</p>	<p>Դիտավորության հանգամանքը ցեղասպանության համապարփակ հայեցակարգում, 1975-1979 թթ. ցեղասպանությունը Կամբոջայում</p>	<p>2</p>	<p>բանավոր</p>	<p>Cambodia and the Khmer People's Revolutionary Party (KPRP), Appendix B - Major Political and Military Organizations.Kenneth Conboy, Kenneth Bowra. The NVA and Viet Cong. — London: Osprey Publishing, 1991. (Elite, № 38).Бектимирова Н. Н., Дементьев Ю. П., Кобелев Е. В. Новейшая история Кампучии. М., ГРВЛ. 1989.</p>

1994թ. Ռուանդայի ցեղասպանությունը	1994թ. Ռուանդայի ցեղասպանությունը	1	բանալիոր	<p>Васильев А.С., Хуту против тутси: досье на национальный конфликт, М. 2003.</p> <p>Вртанесян К.,Палян А., Акты геноцида в истории человечества, Геноцид в Руанде http://www.genocide.ru/lib/genocides/rwanda.htm</p> <p>Евсеев В., История Руанды, М., 1974.</p> <p>История Руанды, http://www.stranz.ru/str/186-rua/1142-ruah.html</p> <p>Карпушина В., Народы Руанда-Урунди под «опекой» бельгийских колонизаторов, М., 1960.</p> <p>Карпушина В.Я., Руанда/электронная версия/ http://bse.sci-lib.com/article097898.html</p> <p>Островский Я.А., Практика Международного уголовного суда трибунала по Руанде – преступление геноцида М. 2006.</p> <p>Пумпянский А., Резня хуту тутси: геноциду в Руанде - 15 лет. Новая газета / электронная версия/</p> <p>Родригес А.М.,Новейшая история стран Азии и Африки 1945-2000 г., М, 2001.</p>
Սրբերենիցայի ցեղասպանությունը	Նախկին Հարավսլավիայում կատարված էթնիկ զտումներն ու զանգվածային կոտորածները: Սրբերենիցայում կատարված հանցագործությունը:	1	բանալիոր	<p>В Боснии вспоминают жертв расправы в Сребренице http://www.bbc.co.uk/russian/international/</p> <p>Гуськова Е., Вооруженные конфликты на территории бывшей Югославии, М., 2004.</p> <p>Доклад о Сребренице обвиняет миротворцев, http://news.bbc.co.uk</p> <p>Доклад генерального секретаря ООН Бутрос Гали о ситуации в Боснии и Герцеговине</p> <p>Маначинский А., Югославия-приговор вынесен, Киев, 2007.</p> <p>Мезяев А., Сребреница-1995: геноцид или подлог с далеко идущими целями? М., 2009.</p> <p>Мяло К.Г, Россия и последние войны XX века, М.2009</p> <p>Петровская Ю.,Споры о Сребренице не закончены и через 15 лет, http://www.chaskor.ru</p> <p>Петровская Ю., Сребреница- самое ужасное преступление,http://www.lenta.com.</p>

Դարձուրի ցեղասպանությունը	Սուդանի Դարձուր նահանգում սևամորթ աֆրիկացիների ցեղասպանությունը	1		<p>АбдуЛлах ибн Абд аль-Мухсин ат-Турки (пер. на русский В. Нирша), М., 2008.</p> <p>Берг И.С., ФРГ — Судан: взгляд сквозь призму Дарфура, http://arabinform.com</p> <p>Бюсселен Т., Правда и полуправда о конфликте, http://left.ru/2007/11/busselen163.phtml</p> <p>Васильев Л.С., История Востока XIX в., М., 2003.</p> <p>Вернадский В.В, Конфликтология, М. 2005.</p> <p>Взгляд- деловая газета, История Конфликта в Дарфуре, /электронная версия/, http://www.vz.ru/information/2009/3/5/262498.html</p> <p>Вртанесян К., Палян А., Акты геноцида в истории человечества, Геноцид африканского населения в Дарфуре, http://www.genocide.ru/lib/genocides/darfur.htm</p> <p>Лангталер В., Дежа-вю в Дарфуре http://left.ru/2004/15/langtaler114.html</p> <p>ООН, Дарфур Юнамид, Справочная информация, http://www.un.org</p> <p>Официальный сайт посольства Российской Федерации в Республике Судан // http://www.sudan.mid.ru/sudan.html</p> <p>Таллерова А., Ресурсы Африки, http://newsreaders.ru</p> <p>Юрченко В.П., О положении в западных провинциях Судана, М., 2008.</p>
Հայոց ցեղասպանության և հրեաների ցեղասպանության համեմատական վերլուծություն	Ցեղասպանությունների պատմություն, առանձ- նահատկությունները, նպատակները, կիրառման եղանակները, բնույթը, կրոնը,	1		<p>Гарибджанян Г.Б., Геноцид армян перед судом истории, Ер., 1995.</p> <p>Джонсон П., Популярная история евреев, М., 2001.</p> <p>Кохави Е., Холокост. Сопротивление. Возрождение, М., 2000.</p> <p>Матосян Т. Геноцид армян и холокост евреев. Попытка сравнения, (на арм. яз), Ер., 2005.</p> <p>Черни И. В. Подход к более широкому определению геноцида: правовое понятие соучастия в геноциде и геноцид как следствие загрязнения и разрушения природной среды, Материалы I Московского Международного Симпозиума «Геноцид – преступление против человечества», М., 1997.</p>

10.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/ h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Աշխատանքի տեսակը	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն
1	Ցեղասպանություն հասկացությունը. ՄԱԿ-ի 1948թ. դեկտեմբերի 9-ի կոնվենցիան	Ռեֆերատ, զեկույց	Մինչև կիսամյակի ավարտը	Բանավոր, գրավոր	Արարյան Ի., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը, Երևան, 1996թ 2. Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում հայկական ցեղասպանությունը միջազգային ատյանների առջև, Երևան, 2003թ.: Սողոմոն Թեհլերյանի դատավարությունը, Երևան, 1998:
2	Հրեաների հոլոքոսթը և գնչուների ցեղասպանությունը Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին	Ռեֆերատ, զեկույց	Մինչև կիսամյակի ավարտը	Բանավոր, գրավոր	Вибе Ф.К., Германия и еврейская проблема, М., 1954. Галкин А.А., Германский фашизм, М.,1989. Дубнов С.М., Краткая история евреев, Ростов-на-Дону, 2000. Джонсон П., Популярная история евреев, М., 2001. Клокова Г.В., История Холокоста на территории СССР в годы Великой Отечественной войны, М.,1995 Кохави Е., Арад И., Холокост. Сопротивление. Возрождение, М., 2000. Мельников Д., Черная Л., Тайны гестапо. Империя смерти, М., 2000. Нюрнбергский процесс. Сборник материалов в 8-ми тонах. Под общей редакцией А.М. Рекункова, М., 1987. Филатов Г.С., Фашизм и антидемократические режимы в Европе, М., 1981.
3	1975-1979 թթ. Կամբոջայի ցեղասպանությունը	Ռեֆերատ, զեկույց	Մինչև կիսամյակի ավարտը	Բանավոր, գրավոր	Cambodia and the Khmer People's Revolutionary Party (KPRP), Appendix B - Major Political and Military Organizations.Kenneth Conboy, Kenneth Bowra. The NVA and Viet Cong. — London: Osprey Publishing, 1991. (Elite, № 38).Бектимирова Н. Н., Дементьев Ю. П., Кобелев Е. В. Новейшая история Кампучии. М., ГРВЛ. 1989.

4	Հայոց ցեղասպանության և հրեաների ցեղասպանության համեմատական վերլուծություն	Ռեֆերատ, զեկույց	Մինչև կիսամյակի ավարտը	Բանավոր, գրավոր	Матосян Т. Геноцид армян и холокост евреев. Попытка сравнения, (на арм. яз), Ер., 2005. Черни И. В. Подход к более широкому определению геноцида: правовое понятие соучастия в геноциде и геноцид как следствие загрязнения и разрушения природной среды, Материалы I Московского Международного Симпозиума «Геноцид – преступление против человечества», М., 1997.

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	քարտեզներ
Սարքեր, սարքավորումներ	Պրեյեկտոր, համակարգիչ, ինտերնետ կապ
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

11. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի:

11.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

11.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ: Միջանկյալ քննությունը կազմակերպվում է կիսամյակի ընթացքում 2 անգամ, թեստերի և տեսական հարցերի միջոցով: Տեսական հարցերն ընդգրկում են 10 միավոր արժեք ունեցող հարցեր, թեստերը՝ 10, 20 միավոր ընդհանուր արժողությամբ: Ամփոփիչ ստուգումը կազմակերպվում է բանավոր հարցման ձևով, համապատասխան հարցատոմսերով: Յուրաքանչյուր տոմսում ընդգրկված է 3 հարց՝ իրենց համապատասխան միավորային սահմաններով:

11.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

Հարցաշար

1. «Ցեղասպանություն» եզրույթի սահմանումը և դրա շրջանառումը Ռաֆայել Լեմկինի կողմից:
2. ՄԱԿ-ի 1948 թ. «Ցեղասպանության հանցագործության կանխարգելման և դրա համար պատժի մասին» կոնվենցիայի ընդունումը և միջազգային իրավունքում այդ հանցագործության ամրագրումը
3. Հայոց ցեղասպանության գաղափարական նախապատրաստումը Օսմանյան կայսրությունում (պանիալամիզմ – օսմանիզմ - պանթուրքիզմ):
4. Հայոց ցեղասպանության իրականացման սոցիալ-տնտեսական ու քաղաքական,
5. Հայոց ցեղասպանության իրականացման կրոնական ու էթնիկ նախադրյալները շարժառիթները
6. Երիտթուրքական հեղաշրջումն Օսմանյան կայսրությունում և Հայոց ցեղասպանության նախապատրաստական փուլը
7. Հայ տղամարդկանց զորակոչն և ոչնչացումը օսմանյան բանակում, հայերի զինաթափումը,
8. Հայ մտավորականության ձերբակալությունն, աքսորն ու ոչնչացումը,
9. Հայերի բռնի տեղահանություններն ու նրանց ունեցվածքի բռնագրավումը
10. Հայերի «մահվան քարավանների» մնացորդների ոչնչացումը Սիրիայի և Միջագետքի համակենտրոնացման ճամբարներում,
11. «Մշակութային եղեռնի» իրագործումը հայկական քաղաքակրթական արժեքների նկատմամբ և ժխտողականությունը որպես ցեղասպանության քաղաքականության շարունակություն
12. Հույների զանգվածային կոտորածներն ու տեղահանությունները Օսմանյան կայսրությունում
13. Ասորիների զանգվածային սպանությունները Օսմանյան կայսրությունում
14. Երկրորդ աշխարհամարտի ընթացքում նացիստական Գերմանիայի իրականացված Հոլոքոսթը (հրեաների, սլավոնական ժողովուրդների և գնչուների ցեղասպանությունը)

15. Կարմիր կլամերների կողմից Կամբոջայում 1975-1979 թթ. իրականացված ցեղասպանությունը
16. Նախկին Հարավսլավիայում կատարված էթնիկ գտումներն ու զանգվածային կոտորածները: Սրբեբերնիցայում կատարված հանցագործությունը:
17. Ադրբեջանի կողմից հայ բնակչության նկատմամբ 1988-1992 թթ. իրականացրած ցեղասպանական քաղաքականությունը (Սումգայիթի, Կիրովաբադի (Գանձակի), Բաքվի և Մարաղայի հայերի զանգվածային կոտորածները)
18. Ռուանդայում թուրսի խմբի նկատմամբ 1994 թ. կատարված ցեղասպանությունը
19. Սուդանի Դարֆուր նահանգում սևամորթ աֆրիկացիների ցեղասպանությունը
20. «Իսլամական պետություն» ահաբեկչական խմբավորման կողմից Իրաքի Սինջար նահանգում իրականացված եզդիների ցեղասպանությունը
21. Կատինի անտառում լեհ զինվորականների գնդակահարությունները
22. Ուկրաինայի «Գոլոդոմորը»

11.4. Գնահատման չափանիշները.

- Սեմինար / գործնական աշխատանք՝ 40 միավոր
- Ինքնուրույն աշխատանք՝ 20 միավոր
- Առաջին ընթացիկ քննություն՝ 20 միավոր
- Երկրորդ ընթացիկ քննություն՝ 20 միավոր

Պ/Մ-013 ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Մասնագիտություն՝

022201.00.7 - Պատմություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

022201.01.7- Պատմություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

մագիստրատուրա

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/մ-013-Ցեղասպանությունների պատմություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	60	Դասախոսություն	42
			Սեմինար	18
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	90		
Ընդամենը	150			
Ստուգման ձևը	Ընթացիկ քննություն,			
Դասընթացի նպատակը	<p>«Ցեղասպանությունների պատմություն» առարկայի նպատակն է «Պատմություն» մասնագիտությամբ սովորող մագիստրոսներին համակողմանի գիտելիքներ փոխանցել ցեղասպանության հանցագործության միջազգային իրավական բնորոշման, տարբեր խմբերի նկատմամբ այդ հանցագործության իրագործման առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Դասընթացի շրջանակներում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում հանցավոր վարչակարգերի կողմից ցեղասպանության քաղաքականության իրականացման պատճառների և նախադրյալների ներկայացման վրա:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Ցեղասպանությունների պատմություն առարկայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողները պետք է.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Իմանան ցեղասպանությունների պատմությունը, առանձնահատկությունները, նպատակները, կիրառման եղանակները, բնույթը, «Ցեղասպանություն» հասկացությունն ըստ միջազգային իրավունքի, Ցեղասպանագիտությունը որպես հասարակագիտության նոր ուղղություն 2. Կարողանան ուսումնասիրել ցեղասպանությունների նպատակների հետաքննման և դատապարտման ռազմավարությունն աշխարհում 3. Կարողանան հասկանալ դիտավորության հանգամանքը ցեղասպանության համապարփակ հայեցակարգում 4. Տիրապետեն ցեղասպանությունների նպատակների 			

	<p>հետաքննման և դատապարտման ռազմավարությունն աշխարհում</p> <p>5. Տիրապետեն առարկայի հետազոտման մեթոդներին, ըմբռնեն առարկայի իրացման կառուցակարգերը, կարողանան որոշ տեսական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ,</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. «Ցեղասպանություն» եզրույթի սահմանումը և դրա շրջանառումը Ռաֆայել Լեմկինի կողմից: ՄԱԿ-ի 1948 թ . «Ցեղասպանության հանցագործության կանխարգելման և դրա համար պատժի մասին» կոնվենցիայի ընդունումը և միջազգային իրավունքում այդ հանցագործության ամրագրումը</p> <p>Թեմա 2. Հայոց ցեղասպանության գաղափարական նախապատրաստումը Օսմանյան կայսրությունում</p> <p>Թեմա 3. Երիտթուրքական հեղաշրջումն Օսմանյան կայսրությունում և Հայոց ցեղասպանության նախապատրաստական փուլը</p> <p>Թեմա 4. Հայոց ցեղասպանության իրականացման փուլերը</p> <p>Թեմա 5. Հույների զանգվածային կոտորածներն ու տեղահանությունները Օսմանյան կայսրությունում</p> <p>Թեմա 6. Ասորիների զանգվածային սպանությունները Օսմանյան կայսրությունում</p> <p>Թեմա 7. Երկրորդ աշխարհամարտի ընթացքում նացիստական Գերմանիայի իրականացված Հոլոքոսթը (հրեաների, սլավոնական ժողովուրդների և գնչուների ցեղասպանությունը)</p> <p>Թեմա 8. Կարմիր կիսմերների կողմից Կամբոջայում 1975-1979 թթ. իրականացված ցեղասպանությունը</p> <p>Թեմա 9. Նախկին Հարավսլավիայում կատարված էթնիկ զտումներն ու զանգվածային կոտորածները:</p>

	<p>Սրեմբերնիցայում կատարված հանցագործությունը:</p> <p>Թեմա 10. Ադրբեջանի կողմից հայ բնակչության նկատմամբ 1988-1992 թթ. իրականացրած ցեղասպանական քաղաքականությունը</p> <p>Թեմա 11. Ռուսնդայում թուրքի խմբի նկատմամբ 1994 թ. կատարված ցեղասպանությունը</p> <p>Թեմա 12. Սուդանի Դարֆուր նահանգում սևամորթ աֆրիկացիների ցեղասպանությունը</p> <p>Թեմա 13. «Իսլամական պետություն» ահաբեկչական խմբավորման կողմից Իրաքի Սինջար նահանգում իրականացված եզդիների ցեղասպանությունը</p> <p>Թեմա 14. Յեղասպանության հանցագործության սահմանմանը չհամապատասխանող հանցագործությունների օրինակներ (Կատինի անտառում լեհ զինվորականների գնդակահարություններ, Ուկրաինայի «Գոլոդոմոր»)</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Ուսանողը դասընթացին կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն: Առաջադիմության վերջնական գնահատականը ձևավորվում է ողջ տարվա ընթացքում ուսանողի կատարած աշխատանքների գնահատականների հանրագումարի արդյունքում: Գնահատումը կատարվում է ներքոհիշյալ բաղադրիչներին համապատասխան: Յուրաքանչյուր բաղադրիչի դիմաց նշված առավելագույն տոկոսը կարելի է հավաքել ծրագրային պահանջների շրջանակներում տվյալ կետի տակ ներկայացված պահանջները 100% -ով կատարելու դեպքում:</p> <p>Սեմինար/ գործնական աշխատանք՝ 40 միավոր</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք՝ 20 միավոր</p> <p>Առաջին ընթացիկ քննություն՝ 20 միավոր</p> <p>Երկրորդ ընթացիկ քննություն՝ 20 միավոր</p>

Գրականություն

1. Արաբյան Ի., Ցեղասպանությունը և դրա պատժելիությունը, Երևան, 1996թ.
2. Տերնոն Ի., Անպատժելիություն, վրեժ և ժխտում հայկական ցեղասպանությունը միջազգային աստյանների առջև, Երևան, 2003թ.:
3. Սողոմոն Թեհլերյանի դատավարությունը, Երևան, 1998:
4. Բարդակչյան Կ.Պ., Հիսուսը և հայերի ցեղասպանությունը, Երևան, 1991:
5. Մարության Ա., Հայոց ցեղասպանության գործով միջազգային դատարան դիմելու հիմքերն ու հնարավորությունները, Երևան, 2014թ.
6. Պողոսյան Ս.Կ., Հայոց ցեղասպանության պատմություն, 1-3 հատ., Երևան, 2008,
7. Барсегов Ю., Геноцид армян – преступление против человечества. Ереван, 1990г.
8. Дадрян В., Обзор материалов военного трибунала по обвинению в геноциде армян, М.,1997г.
9. Полтарак А.И., Нюренбергский процесс (основные правовые проблемы), М., 1996г.
10. Решетов Ю. А. Борьба международными преступности против мира и безопасности. М., 1983г.
11. Ромашкин П.С. Преступления против мира и человечеств. М., 1967г.
12. Авакян А. Геноцид 1915г. Механизмы принятия и исполнения решений, Ер., 1999.
13. Барсегов Ю. Г. Геноцид армян. Ответственность Турции и обязательства мирового сообщества, т. 2, ч. 1, М., 2004.
14. Барсегов Ю. Турецкая доктрина международного права на службе политики геноцида (о концепции члена «комиссии примирения» Гюндюз Актана), М., 2002.

15. Васильев А.С., Хуту против тутси: досье на национальный конфликт, М. 2003.
16. Гуськова Е., Вооруженные конфликты на территории бывшей Югославии, М., 2004.
17. Клокова Г.В., История Холокоста на территории СССР в годы Великой Отечественной войны, М.,1995.
18. Нюрнбергский процесс. Сборник материалов в 8-ми томах. Под общей редакцией А.М. Рекункова, М., 1987.
19. Íàíáñŷŷ Í. Ãáíŷöëä äðŷŷ â êŷŷöáŷöäëŷŷŷé ñëŷöáŷä äáŷŷöëäŷŷŷäèè, (ŷä äðŷ. ŷç.),
 Åð., 2002,.
20. Íðäââ ÷äëŷäâèä. Ñáŷðŷèè ŷäæäóŷäðŷäŷŷö ãŷäŷäŷðŷä, ò. 1, ÷.2, Óŷèäâðŷäëŷŷŷä äŷäŷäðŷŷ ÍÍ, Íŷð-Éŷðè è Æáŷäââ, 1994.
21. АбдуЛлах ибн Абд аль-Мухсин ат-Турки (пер. на русский В. Нирша), М., 2008.
22. Бектимирова Н. Н., Дементьев Ю. П., Кобелев Е. В. Новейшая история Кампучии,
 М., ГРВЛ. 1989.
23. Бюсселен Т.,Правда и полуправда о конфликте,
<http://left.ru/2007/11/busselen163.phtml>
24. Берг И.С.,ФРГ — Судан: взгляд сквозь призму Дарфура,
<http://arabinform.com>
25. В Боснии вспоминают жертв расправы в Сребренице
<http://www.bbc.co.uk/russian/international/>
26. Васильев Л.С., История Востока XIX в., М., 2003.
27. Вернадский В.В, Конфликтология, М. 2005.
28. Вибе Ф.К., Германия и еврейская проблема, М., 1954.
29. Взгляд- деловая газета, История Конфликта в Дарфуре,/электронная версия/,
<http://www.vz.ru/information/2009/3/5/262498.html>
30. Вртанесян К., Палян А., Акты геноцида в истории человечества, Геноцид в Руанде
<http://www.genocide.ru/lib/genocides/rwanda.htm>
31. Вртанесян К., Палян А., Акты геноцида в истории

человечества, Геноцид африканского населения в Дарфуре,
<http://www.genocide.ru/lib/genocides/darfur.htm>

32. Галкин А.А., Германский фашизм, М., 1989.
33. Гарибджанян Г.Б., Геноцид армян перед судом истории, Ер., 1995.
34. Джонсон П., Популярная история евреев, М., 2001.
35. Доклад о Сребренице обвиняет миротворцев,
<http://news.bbc.co.uk>
36. Доклад генерального секретаря ООН Бутрос Гали о ситуации в Боснии и Герцеговине
37. Дубнов С.М., Краткая история евреев, Ростов-на-Дону, 2000.
38. Евсеев В., История Руанды, М., 1974.
39. История Руанды, <http://www.stranz.ru/str/186-rua/1142-ruah.html>
40. Карпушина В., Народы Руанда-Урунди под «опекой» бельгийских колонизаторов, М., 1960.
41. Карпушина В.Я., Руанда/электронная версия/ <http://bse.scilib.com/article097898.html>
42. Кохави Е., Арад И., Холокост. Сопротивление. Возрождение, М., 2000.
43. Лангталер В., Дежа-вю в Дарфуре
<http://left.ru/2004/15/langtaler114.html>
44. Магнумов Д., Геноцид в Руанде 1994 года,
http://cripo.info/index.php?sect_id=14&aid=69980
45. Маначинский А., Югославия-приговор вынесен, Киев, 2007.
46. Матосян Т. Геноцид армян и холокост евреев. Попытка сравнения, (на арм. яз), Ер., 2005.
47. Мезяев А., Сребреница-1995: геноцид или подлог с далеко идущими целями? М., 2009.

48. Мельников Д., Черная Л., Тайны гестапо. Империя смерти, М., 2000.
49. Мяло К.Г, Россия и последние войны XX века, М., 2009.
50. ООН, Дарфур Юнамид, Справочная информация, <http://www.un.org>
51. Официальный сайт посольства Российской Федерации в Республике Судан // <http://www.sudan.mid.ru/sudan.html>
52. Островский Я.А., Практика Международного уголовного суда трибунала по Руанде – преступление геноцида М. 2006.
53. Осуждение геноцида армян международными организациями (1984–1987), сост. и автор предисловия Барсегян Л.А., Ер., 1999.
54. Петровская Ю., Споры о Сребренице не закончены и через 15 лет, <http://www.chaskor.ru>
55. Петровская Ю., Сребреница- самое ужасное преступление, <http://www.lenta.com>.
56. Пумпянский А., Резня хуту тутси: геноциду в Руанде - 15 лет. <http://www.novayagazeta.ru/data/2007/17/23.html> 12.03.2007
57. Родригес А.М., Новейшая история стран Азии и Африки 1945-2000 г., М, 2001.
58. Таллерова А., Ресурсы Африки , <http://newsreaders.ru>
59. Тутси против хуту: история конфликта. [//dic.academic.ru/dic.nsf/enc_geo/4151/Руанда](http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_geo/4151/Руанда)
60. Филатов Г.С., Фашизм и антидемократические режимы в Европе, М., 1981.
61. Черни И. В. Подход к более широкому определению геноцида: правовое понятие соучастия в геноциде и геноцид как следствие загрязнения и разрушения природной среды, Материалы I Московского Международного Симпозиума «Геноцид – преступление против человечества», М., 1997.

- | | |
|--|--|
| | <p>62. Юрченко В.П., О положении в западных провинциях Судана, М., 2008.</p> <p>63. Cambodia and the Khmer People's Revolutionary Party (KPRP), Appendix B - Major Political and Military Organizations.</p> <p>64. Kenneth Conboy, Kenneth Bowra. The NVA and Viet Cong. — London: Osprey Publishing, 1991. (Elite, № 38).</p> <p>65. Medical News, Ужасающие последствия для здоровья миллионов людей в Дарфуре, http://www.news-medical.net/news/2004/06/03/6/Russian.aspx</p> |
|--|--|